

POROČILO O IZVEDENIH AKTIVNOSTIH ZA IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ŽIVLJENJA STAREJŠIH V MESTNI OBČINI VELENJE ZA LETO 2019

Mestna občina Velenje namenja starejšim občankam in občanom posebno pozornost. V letu 2009 je pristopila k projektu Velenje, starosti prijazno mesto, katerega cilj je izboljšanje kakovosti življenja starejših občank in občanov naše občine. Starosti prijazna mesta so projekt Svetovne zdravstvene organizacije pri Organizaciji Združenih Narodov. Mestna občina Velenje je usmerjena v aktivno staranje, kar pomeni, da ostajajo občani v tretjem življenjskem obdobju delovno in družbeno aktivni ter živijo kar se da zdravo in zadovoljno življenje.

Vrednote projekta so: aktivno staranje; aktivna pripadnost mestu; medgeneracijska solidarnost; varnost - pločniki, prehodi, klančine, zadostna osvetljenost ulic in prehodov; dostopnost do trgovin, kulturnih ustanov, občinskih uradov, zdravstvenih storitev, stanovanj; prijaznost - medčloveški odnosi, npr. prijazni delavci v zdravstvu in medsebojna pozornost, npr. klopce za počitek, smerokazi z velikimi črkami; obveščenost – možnosti pomoči, nege na domu, delovni časi, dnevi prireditve; socialna odgovornost – solidarnost med meščani; družabnost – društva, centri za druženje.

Leta 2013 je Svet MOV sprejel Strategijo za starosti prijazne usmeritve in aktivnosti v MOV do leta 2020. S sprejetjem strategije smo se zavezali, da bomo izvedli številne ukrepe, s katerimi bomo izboljšali življenje starejših občank in občanov. Dokument vsebuje 63 splošnih in posamičnih ukrepov, ki so razvrščeni v osem ključnih področjih, kot jih določa Svetovna zdravstvena organizacija in sicer stavbne in zunaj stavbne površine, prevoz, bivališča, družabno življenje, spoštovanje in vključevanje v družbo, družabno angažiranje in zaposlitev, komuniciranje in obveščanje ter storitve skupnosti in zdravstvenih služb.

Z namenom izboljšanja kakovosti življenja starejših v Mestni občini Velenje smo v letu 2019, v okviru projekta Velenje, starosti prijazno mesto, izvedli naslednje aktivnosti.

1. Oskrbovana stanovanja

Jeseni 2019 je bila končana izgradnja stanovanjskega stolpiča oskrbovanih stanovanj. Petnajst bivalnih enot, namenjenih upokojemcem in drugim starejšim občanom nad 65 let starosti, je Mestna občina Velenje oddala v neprofitni najem. Ključnega pomena bivalnih enot varovanih stanovanj je vpetost lokacije v razvito socialno in družbeno mrežo. Stanovanja omogočajo osnovno oskrbo, ki obsega pomoč pri bivanju, organizirano prehrano, pomoč pri pranju perila, pomoč pri vzdrževanju osebne higiene in izvajanju dnevnih opravil, varstvo in pomoč pri ohranjanju socialnih stikov.

Mestna občina Velenje je z Domom za varstvo odraslih podpisala Pogodbo o sodelovanju pri zagotavljanju oskrbe, nege in varovanja na daljavo v skladu Pravilnikom o standardih in normativih za zagotavljanje socialnovarstvenih storitev, ki najemnikom oskrbovanih stanovanj zagotavlja: osnovno in socialno oskrbo, dogovorjeno s posameznim najemnikom po veljavnem ceniku doma, možnost celodnevne povezave preko posebne naprave za priklic pomoči na daljavo (SOS tipka), zdravstveno varstvo in zdravstveno nego po predpisih o zdravstvenem varstvu.

2. Medgeneracijski festival 2019

Med 16. in 18. majem 2019 je v Velenju potekal že 9. medgeneracijski festival z naslovom »Pozdravljen, bonton!«. Festival so poleg Mestne občine Velenje soustvarjali tudi Dom za varstvo odraslih Velenje, Andragoško društvo Univerza za III. življenjsko obdobje Velenje, Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje, Festival Velenje in Udarnik Mladinski center Velenje.

Namen medgeneracijskega festivala je bilo aktivno druženje različnih generacij v bogati izbiri kulturnih, družabnih in izobraževalnih dejavnosti. Osrednja tema letošnjega festivala je bil bonton. Pravila lepega vedenja temeljijo na upoštevanju in spoštovanju drugih. Z upoštevanjem koristnih pravil lepega vedenja izražamo strpnost, priznavanje drugačnosti in uvidevnosti.

Festivalsko dogajanje smo pričeli v četrtek, ko smo dopoldan v Večgeneracijskem centru Planet generacij pripravili predavanje z naslovom Bonton v digitalnem svetu. Na predavanju, ki ga je pripravila Biserka Kišič smo se seznanili z bantom v sodobnem – digitalnem svetu. Osredotočili smo se na bonton pri digitalnem komuniciranju (elektronska pošta), na družabnih omrežjih in pri rokovanju z mobilnimi telefoni. Popoldan smo v predverju Knjižnice Velenje pripravili predavanje z naslovom Veščine lepega vedenja. Predavateljica bontona in socialnih veščin Barbara Polutnik Brusnik nas je popeljala skozi pravila obnašanja. Seznanili smo se z osnovni pravili, po katerih se ravnamo v vsakodnevni stiki z drugimi. Ni vseeno, kako se predstavimo, rokujemo, govorimo, sedimo, kako se za različne priložnosti oblečemo, se vedemo pri mizi. Predavateljica je prisotnim na primeru pogrinjka prikazala, kakšna je pravilna razporeditev krožnikov, pribora, kozarcev, namizne dekoracije.

V petek je v nekaterih velenjskih osnovnih šolah potekala akcija »Pet minut za bonton«. Osnovne šole v občini smo povabili, da v času šolskega pouka v vsakem razredu namenijo pet minut pravilom lepega vedenja. Petkovo dopoldne je, v dvorani Mladinskega centra na Efenkovi cesti, popestrila likovna delavnica z naslovom »Stari, novi bonton«. Na likovni delavnici so učenke Osnovne šole Gorica, članice likovnega krožka Perspektiva Univerze za III. življenjsko obdobje Velenje in udeleženci programa PUM-o (Projektnega učenja mlajših odraslih Velenje), ustvarjali strip. Svoja likovna dela, oblikovana v grafični tehniki monotipija, so povezali v knjigo stripov z naslovom »Stari, novi bonton«, pri čemer so s sliko in besedo prikazali pravila obnašanja na različnih področjih. Mentorica delavnice je bila učiteljica umetnosti Danica Arzenšek. V petek popoldan smo si v mali dvorani Doma kulture Velenje ogledali lutkovno-igrano predstavo Indijanska pravljica. Pred začetkom predstave je predstavica iz Vrtca Velenje prisotnim predstavila pravila lepega vedenja na kulturnih prireditvah.

V soboto smo na Titovem trgu pripravili zaključek medgeneracijskega festivala. Hkrati pa je potekala tudi regijska otvoritev Tedna ljubiteljske kulture. Sobotno dogajanje je glasno in udarno otvorila Godba veteranov Univerze za III. življenjsko obdobje Velenje. Po nastopu godbe so se s plesom predstavile plesalke iz Plesnega studia N. Sledila sta govora podžupanje Mestne občine Velenje Darinke Mravljak in direktorja Javnega sklada za kulturne dejavnosti mag. Marka Repnika. Po zaključku uradnega dela je sledil plesni dogodek, imenovan Ulica pleše, ki ga je koordinirala Maša Kolšek. V enourni glasbeni spremljavi se je predstavilo približno 200 plesalcev iz različnih plesnih šol. Pred Domom kulture se je plesala folklor, flamenko, hip hop, salsa, sodobni ples, balet, orientalski ples, capoeira. Zaključno točko plesnega dogajanja so pripravili plesalci in plesalke iz Doma za varstvo odraslih Velenje. Sobotno dopoldne smo zaključili z tekom starejših, ki so se ga letos udeležili tudi otroci, gibalno ovirani in ostali obiskovalci festivala. Tekalci so za udeležbo na teku prejeli majico, ki jim bo v spomin. Tekalci in spremljalci je pred tekom ogreli člani Društva Šole zdravlja Velenje. Tekalci pa ni bilo tekmovanje, temveč druženje in sodelovanje. S tekom smo želeli opozoriti na to, da starejši in gibalno ovirani, zaradi starosti ali zdravstvenih omejitev, ne zmorejo hiteti.

Z letošnjim medgeneracijskim festivalom smo želeli opomniti na pomen bontona ter prednosti poznavanja in upoštevanja pravil lepega obnašanja. Upoštevanje bontona namreč izraža vljudnost, prijaznost, strpnost in medsebojno spoštovanje – vrednote, ki jih v današnjem času velja vedno znova poudarjati. Sodobna pravila lepega vedenja morajo biti v pomoč, ne ovira. Biti morajo sprejemljiva in ustrezati tako mlajšim kot starejšim.

3. Projekt Kamerat

V začetku meseca novembra 2018 smo v Mestni občini Velenje pričeli z izvajanjem projekta Kamerat, ki omogoča starejšim in gibalno oviranim več mobilnosti. Brezplačni prevozi so namenjeni starejšim od 65 let ter gibalno oviranim občanom in občanom Mestne občine Velenje, ki nimajo drugih možnosti prevoza. Osnovna načela projekta so medgeneracijska solidarnost, spodbujanje aktivnega življenja, povezovanje, sodelovanje, spoštovanje narave in podpiranje prostovoljstva. Prevozi se izvajajo na relaciji Šaleške doline (zdravstveni dom, pokopališče, lekarna, banka, trgovina, Bolnišnica Topolšica ...), ob delavnikih, med 7.30 in 15.30. Vse prevoze je potrebno rezervirati vsaj tri dni vnaprej, na telefonski številki 080 15 70. Ta način omogoča, da zagotovimo prevoz kar se da največjemu številu uporabnikov. Klicni center je vzpostavljen na Uradu za družbene dejavnosti. Mestna občina Velenje je za ta namen kupila električni avtomobil, s katerim upravlja Mladinski center Velenje, prevoze pa izvajajo prostovoljci Udarnika Mladinski center Velenje.

V letu 2019 so opravili vozniki prostovoljci 635 voženj. Med približno devetdesetimi uporabniki storitev je bilo največ voženj opravljenih v Zdravstveni dom Velenje, trgovino, Bolnišnico Topolšica, lekarno, banko, pošto, pokopališče.

4. Projekt Starejši za starejše

Nosilec projekta je Zveza društev upokojencev Slovenije, ki delno zagotavlja finančna sredstva za izobraževanje, svetovanje, vodenje, pomoč in druge potrebne aktivnosti v zvezi z izvajanjem ter materialne stroške za neposredno delo v društvih upokojencev.

V letu 2019 je minilo 14 let od prvih začetkov sodelovanja v Projektu starejši za starejše na področju pokrajinske zveze DU.

V Mestni občini Velenje projekt od leta 2006 izvajajo posamezna društva Šaleške pokrajinske zveze društev upokojencev Velenje in sicer: Društvo upokojencev Velenje, Društvo upokojencev Šalek, Društvo upokojencev Vinska gora, Društvo upokojencev Šentilj pri Velenju, Društvo upokojencev Paka pri Velenju, Društvo upokojencev Škale.

Projekt se izvaja s prostovoljnim delom. Prostovoljci obiskujejo občanke in občane Mestne občine Velenje, ki so starejši od 69 let in ob prvem obisku na podlagi vprašalnika zberejo podatke o razmerah starejših in o morebitni potrebi po pomoči.

Potrebno pomoč jim organizirajo v okviru posameznega društva ali potrebe posredujejo ustreznim organizacijam, kot so Območno združenje Rdečega križa Velenje, Karitas Velenje, patronažna služba Zdravstvenega doma Velenje, Center za socialno delo Velenje in Mestna občina Velenje. Poleg prvih obiskov, ki jih opravljajo prostovoljci, obiskujejo starejše na njihovo željo tudi večkrat na leto ali celo vsak mesec.

V letu 2019 je v Projektu na področju Šaleške pokrajinske zveze aktivno delalo 81 prostovoljk in prostovoljcev, opravili pa so 487 prvih in 2938 ponovnih obiskov. Ob tem velja, da je bilo obiskanih 1769 oseb – ponovni obiski se opravljajo večkrat na leto, če obiskani za to izrazi željo.

MESTNA OBČINA VELENJE

Nudenih je bilo tudi 2893 pomoči v društvih DU in 162 pomoči, organiziranih preko drugih organizacij. Največ pomoči so nudili v DU Velenje s sodelovanjem v projektu Viški hrane in teh je bilo kar 1952. Število oseb, ki jim je bila nudena kakršnakoli pomoč je bila v vseh DU skupaj 550.

5. Projekt Donirana hrana

V Mestni občini Velenje od meseca marca 2014 izvajamo projekt Donirana hrana, katerega glavni namen je organizirati prevzem in predajo hrane, ki je pred iztekom roka uporabnosti in bi jo drugače trgovci ob koncu dneva dali v uničenje. Hrano v Velenju donirajo Mercator Center Velenje, Interspar Šalek, Hipermarket Spar Velenjka, Hipermarket Spar Velenje, Hofer Partizanska cesta in Hofer Selo. Prevzem hrane poteka vsak dan po obratovalnem času trgovin, tudi med vikendi in prazniki.

V letu 2019 so sodelujoči v projektu razdelili 11,5 ton sadja, zelenjave, pečenega mesa, sendvičev in ostalih mesnih izdelkov ter 108.807 kosov kruha, pekovskega peciva, mleka, mlečnih izdelkov in jajc. Skupna vrednost razdeljene podarjene hrane je znašala 143.469 evrov. V primerjavi z letom prej je bilo v letu 2019 med prejemnike razdeljene več hrane. V letu 2018 je bilo razdeljenih 7,6 ton sadja, zelenjave, pečenega mesa, sendvičev in ostalih mesnih izdelkov ter 82.276 kosov kruha, pekovskega peciva, mleka, mlečnih izdelkov in jajc, v skupni vrednosti 122.659 evrov.

Krovno projekt koordinira Zveza Lions klubov Slovenije, v Velenju pa prevzem hrane organizirajo prostovoljci Lions kluba Velenje, Rotary kluba Velenje, Rdečega križa Slovenije OZ Velenje in Strokovnega sveta za socialna vprašanja pri Območni organizaciji Socialnih demokratov Velenje, ki vsak večer podarjeno hrano dostavijo v zbiralnico, v Domu za varstvo odraslih Velenje, kjer jo primerno shranijo do jutra. Zjutraj hrano izmenično prevzamejo prostovoljci Društva upokojencev Velenje, Društva Invalid Konovo in Medobčinskega društva invalidov Šaleške doline Velenje. Le-ti hrano na osnovi urejenih seznamov razdelijo socialno ogroženim posameznikom in družinam.

Ker je projekt Donirana hrana med občankami in občani Mestne občine Velenje dobro sprejet, ga bodo prostovoljci velenjskih organizacij izvajali tudi v prihodnje.

6. Srečanje starejših občank in občanov Mestne občine Velenje

Mestna občina Velenje sofinancira srečanja občank in občanov Mestne občine Velenje, starih nad 69 let, ki jih Krajevne skupnosti in Mestne četrti v Mestni občini Velenje pripravljajo enkrat letno. Namen srečanj je druženje, pregled dela, izmenjava spominov.

7. Županov sprejem za starejše

Generalna skupščina Združenih narodov je leta 1990 razglasila 1. oktober za mednarodni dan starejših. V mesecu oktobru smo v okviru 60. obletnice slavnostnega odprtja novega mestnega središča pripravili sprejem za starejše in invalide. Druženje je potekalo 1. oktobra 2019 v Domu kulture Velenje. Kulturni program so pripravili člani Šaleškega kulturnega društva Koleda.

8. Pripombe in predlogi občanek in občanov Mestne občine Velenje

Občanke in občani Mestne občine Velenje lahko svoje predloge, pripombe, vprašanja objavijo na spletni strani <https://www.starostiprijazno.si>. V letu 2019 smo prejeli predloge za osvetlitev prehodov za pešce, postavitev taktilnih oznak za slepe in slabovidne, vprašanje glede shranjevanja odpadnega olja, oskrbovanih stanovanj in parkirišč.

Prav tako lahko občanke in občani sodelujejo na interaktivnem portalu, ki je dosegljiv na spletni strani Mestne občine Velenje <https://pobude.velenje.si/#>. **Spletni servis Pobude občanov** je javno dostopna storitev Mestne občine Velenje, s katero občankam in občanom omogočamo lažjo komunikacijo z upravo, ter jih spodbujamo k sodelovanju pri ustvarjanju še boljše in še lepše podobe našega mesta. S pomočjo spletne aplikacije lahko občanke in občani podajo pobudo, pritožbo, pohvalo, oziroma upravo opozorijo na morebitne pomanjkljivosti z različnih področij (javna razsvetljava, ceste, mestne zelenice, parkirišča ipd.). Spletni pristop omogoča točno določitev lokacije na katero se pobuda nanaša, saj jo lahko določimo s klikom na zemljevid ali vnosom željene ulice. Aplikacija prav tako omogoča izbiro vsebinskega področja pobude, opis in dodajanje fotografij.

Občanke in občani Mestne občine Velenje so se ob težavah tudi osebno, po telefonu ali po elektronski pošti, obrnili na zaposlene na Mestni občini Velenje. Vsi predlogi, pripombe ali vprašanja so bila naslovljena na pristojen urad Mestne občine Velenje, kjer so bila tudi obravnavana.

Zaključek

S projektom Velenje, starosti prijazno mesto dajemo velik poudarek starostnikom, saj se zavedamo njihovega pomena. Zato poleg njihove varnosti in zdravja skrbimo še za to, da sodelujejo pri kreiranju socialnega in kulturnega življenja naše skupnosti.

Poskrbeli smo in še skrbimo za to, da ima mesto Velenje značilnosti starosti prijaznih mest. Tako bo tudi v bodoče, ko se bomo še naprej trudili odpravljati vse ovire, ki bi motile starostnike pri vsakdanjih opravilih.

Vsi si želimo, da bi tudi na starost, ko bomo že manj pri močeh, lahko preživljali svoje dneve v nam ljubem okolju, ne osamljeni in ne brez pomoči, ko nam bo ta potrebna. Marsikaj lahko k temu pripomore lokalna skupnost z organizirano medsebojno pomočjo. Aktivnosti in dogodke, ki so se izvajali, bomo izvajali tudi v prihodnje. Pri načrtovanju le-teh bomo prisluhnili tistim, katerim so namenjeni - starejšim, ki si želijo kar najboljše izkoristiti svoje tretje življenjsko obdobje.

Velenje, maj 2020

Pripravila:

Nina Korelc, univ. dipl. teol., l.r.
svetovalka

Drago Martinšek, univ. dipl. soc., l.r.
vodja Urada za družbene dejavnosti